

ВІДЗИВ

щодо дисертаційної роботи Гаврилюк Альони Тодорівни “Альтернаріоз картоплі та біологічне обґрунтування заходів обмеження його розвитку в південно-західному Лісостепу України” поданої на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 06.01.11 – фітопатологія

Альтернаріоз картоплі – одне з найнебезпечніших захворювань грибної етіології. Мікроміцети *Alternaria solani* (Ell. et Mart) та *Alternaria alternata* (Keissler) є поліфагами, здатні уражувати багато видів рослин із родини Solanaceae і спроможні викликати великі недобори урожаю цієї цінної продовольчої культури.

Тому вивчення збудників хвороби, їх ідентифікації і біологічних властивостей, скринінг сортів стійких до збудників хвороби і впровадження їх у виробництво, розробка методів діагностики хвороби і методів стійкості сортів картоплі та обґрунтування заходів захисту є запорукою сталих врожаїв цієї культури і тому мають теоретичне і практичне значення.

Саме розв’язання цих ключових завдань у захисті картоплі від збудників сухої плямистості і присвячена дисертаційна робота Гаврилюк Альони Тодорівни.

Проведені дослідження викладені авторкою у дисертації на 123 сторінках тексту і містить 25 таблиць та ілюстрована 5 рисунками. Робота складається із анотацій, вступу, 7 розділів, висновків та додатків. Список джерел літератури опрацьованих авторкою містить 206 найменувань, з яких 35 латиницею.

В аналітичному огляді літератури (Розділ 1) авторкою проаналізовано сучасний стан захисту картоплі від збудників альтернаріозу. Наведена ботанічна характеристика, походження та народногосподарське значення картоплі. Проаналізовані сучасні знання щодо ареалу альтернаріозу в районах вирощування картоплі. Проаналізований сучасний стан вивчення збудників альтернаріозу.

У розділі 2 описано місце, умови, матеріал і методи проведення польових та лабораторних досліджень, які були використані авторкою при виконанні дисертаційної роботи.

В розділі 3 описані результати моніторингових досліджень фітосанітарного стану посівів картоплі в південно-західному Лісостепу України.

Внаслідок досліджень район моніторингових досліджень був поділений на зони в залежності від рівня розвитку хвороби. Крім того, встановлено, що на території південно-західного Лісостепу України основним збудником альтернаріозу є *A. solani*, щодо *A. alternana* то цей вид зустрічається не часто.

В розділі 4 висвітлені результати досліджень біологічних особливостей *A. solani*, таких як: особливості перезимівлі і весняного відновлення інфекційного матеріалу, впливу живильного середовища і температури на ріст і розвиток колоній збудника хвороби.

Авторкою показано, що прояв захворювання залежав від глибини розміщення уражених рослинних решток у ґрунті. А для напрацювання інокулюму для лабораторних досліджень з визначення стійкості сортів найкраще використовувати синтетичний агар Чапека.

Розділ 5 присвячено вивченню стійкості сортів картоплі проти збудника альтернаріозу у лабораторних і польових експериментах. Показано, що стійкість сортів пізньої групи стиглості вище ніж ранньостиглих сортів і в цьому дані лабораторних і польових досліджень збігаються, але на сортовому рівні, в межах груп стиглості, дані не завжди збігаються. Показано, що запропонований авторкою метод інфрачервоної спектроскопії можна використовувати як додатковий метод прискореного скринінгу стійких сортів.

Розділ 6 присвячено вивченню фізіолого-біохімічних змін в рослинах картоплі та сортової специфічності. За результатами роботи авторкою були запропоновані два додаткових метода визначення стійкості картоплі до

збудника альтернаріозу – метод кондуктометрії та біохімічний метод за активністю такого ферменту як пероксидаза.

Розділ 7 є логічним продовження попередніх розділів оскільки узагальнює їх і обґрунтовує заходи захисту, які включають впровадження більш стійких сортів, агротехнічні заходи, які забезпечують високу продуктивність агроценозу і зменшують інфекційне навантаження і внаслідок цього зменшують рівень розвитку хвороби.

Вивчення біологічних та хімічних засобів захисту, а також можливість застосування бакових сумішей у поєднанні з агротехнічними прийомами і вирощуванням стійких сортів надають змогу розпочати цілеспрямовану роботу з впровадження інтегрованого захисту картоплі від збудника альтернаріозу і стануть складовою частиною інтегрованого захисту культури в цілому.

Досконало виконана експериментальна частина роботи підтверджує зроблені авторкою висновки і обґрунтовує практичні рекомендації. Дисертація написана українською мовою, досить легко читається, автореферат відображає основні положення дисертаційної роботи.

Але в роботі зустрічаються окремі недоліки.

Так, Альона Тодорівна вважає себе особою чоловічої, а не жіночої статі оскільки на стор. 25 та 76 пише, що вона автор, а не авторка.

На стор. 65 (Розділ 4) авторка пише, що вивчала перезимівлю збудника хвороби на рослинних рештках, а у таблиці 4.1 “варіанти дослідів” розміщувала на поверхні, на глибині 10, 15 і 25 см не уражені рештки рослин, а рослини.

Але незважаючи на окремі недоліки дисертаційна робота Гаврилюк Альони Тодорівни “Альтернаріоз картоплі та біологічне обґрунтування заходів обмеження його розвитку в південно-західному Лісостепу України” є завершеною науковою працею відповідає вимогам п. 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 щодо дисертацій цього

профілю, а її авторка заслуговує присудження наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 06.01.11 – фітопатологія

Офіційний опонент,
головний науковий співробітник
відділу фітопатології та захисту
рослин ННЦ "ІВіВ ім. В.Є. Таїрова",
д.б.н.

Слюсаренко О.М.

Підпис доктора біологічних наук, головного наукового співробітника відділу
фітопатології та захисту рослин ННЦ "ІВіВ ім. В.Є. Таїрова", засвідчую вчений
секретар ННЦ "ІВіВ ім. В.Є. Таїрова, к.с.-г.н. Ю.Ю. Буласва

